

Kaip išsaugoti unikalią baltų kalbų šeimą globaliame pasaulyje?

Problema:

Lietuvių ir latvių kalbos yra vienintelės išlikusios baltų kalbos, priklausančios seniausiai indoeuropiečių kalbų šakai. Istorija rodo, kad kitos baltų kalbos (pvz., prūsų, kuršių) išnyko dėl asimiliacijos ir politinių aplinkybių. Šiandien, nors lietuvių ir latvių kalbos yra valstybinės, jos susiduria su globalizacijos iššūkiais. Jaunimas vis dažniau renkasi populiarias užsienio kalbas, o baltų kalbų unikalumas ir svarba lieka neįvertinta. Tai kelia grėsmę ne tik kalbų gyvybingumui, bet ir kultūros paveldui. Problema aktuali visiems, kuriems rūpi kalbų įvairovė ir Baltijos šalių tapatybė. Kaip galime įtikinti jaunimą (Lietuvoje, Latvijoje ir Vokietijoje) aktyviai domėtis ir saugoti baltų kalbų unikalumą, pasitelkiant vokiečių kalbos įgūdžius?

Projekto užduotis mokiniams:

😊😊😊 1. Tapkite „Išnykusių kalbų detektyvais“. Pasitelkdami pateiktą informaciją (Istorija, Lietuvių k.) ir žemėlapi (Geografija), pasirinkite vieną išnykusios baltų kalbos (pvz., prūsų, jotvingių, kuršių) žodį, susijusį su gamta ar kasdieniu gyvenimu (pvz., *curtis* – sūris, *wīrs* – vyras, *deinan* – diena). Pabandykite rasti jo galimą atitikmenį šiuolaikinėje lietuvių ir latvių kalboje. Užrašykite šiuos tris žodžius ir nurodykite, kurioje teritorijoje ta kalba buvo vartojama.

😊😊😊 2. Sukurkite „Kalbos gyvybingumo diagramą“. Naudodami paprastą vizualinę metaforą (pvz., trikampį, kurio viršūnėje – indoeuropiečių prokalbė, o apačioje – gyvosios baltų kalbos), pavaizduokite, kaip per istoriją mažėjo baltų kalbų skaičius (Lietuvių k., Istorija). Pažymėkite, kiek maždaug žmonių kalba lietuviškai ir latviškai šiandien (Geografija), ir palyginkite šį skaičių su bendru Europos gyventojų skaičiumi, kad pabrėžtumėte jų unikalumą ir pažeidžiamumą.

☹️😊😊 3. **Parašykite vokišką raginimą.** Suformuluokite trumpą, įtikinamą žinutę (3–4 sakiniai) vokiečių kalba (Užsienio k. – vokiečių), skirtą Vokietijoje gyvenančiam bendraamžiui. Žinutės tikslas – paraginti jį sužinoti vieną įdomų faktą apie baltų kalbas (pvz., apie jų archajiškumą ar panašumą į sanskritą) arba išmokti vieną lietuvišką/latvišką žodį. Būtinai naudokite raginimo ir siūlymo frazes (pvz., „Ich schlage vor...“, „Du musst unbedingt...“).

😊😊😊 4. **Pristatykite „Baltų kalbos ateities šūkį“.** Remdamiesi savo atradimais, sugalvokite įsimintiną šūkį (Lietuvių k.), skirtą kampanijai, skatinančiai baltų kalbų gyvybingumą. Pristatykite klasės draugams savo vokišką žinutę ir lietuvišką šūkį, paaiškindami, kodėl pasirinkote būtent tą išnykusios kalbos žodį ir kodėl jūsų šūkis yra veiksmingas.

Įsivertinimo laukeliai kviečia pagalvoti kaip buvo atliktos užduotys: nesėkmingai, sėkmingai ar labai sėkmingai?

Mokiniai žymi labiausiai užduoties įgyvendinimą atitinkančio laukelio vidurį, pvz.: ☹️😊😊

Mokytojai vėliau gali apvesti jų manymu tinkamiausią laukelį, pvz.: ☹️😊😊